

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ บทบาทของอำนาจตุลาการในการระงับข้อพิพาทแรงงาน :
กรณีศึกษาศาลแรงงานกลาง (เชียงใหม่)

ชื่อผู้เขียน นายสรศักดิ์ ศรีพิชญากการ

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ประชิด	ณ บางช้าง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์	เกี่ยวกิ่งแก้ว	กรรมการ
รองศาสตราจารย์เสกสิน	ศรีวัฒนานุกุลกิจ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาข้อพิพาทแรงงานการระงับข้อพิพาท
แรงงานของศาลแรงงานกลาง (เชียงใหม่) และประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่มี
ข้อพิพาทแรงงานซึ่งเป็นโจทก์และจำเลย

ประเทศไทยกำลังพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจะต้องเผชิญกับปัญหาข้อพิพาท
แรงงานอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หากไม่สามารถระงับข้อพิพาทจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างมากและ
เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล

ส่วนใหญ่ลูกจ้างหรือแรงงานยังมีความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานการครองชีพต่างมี
ความหวังที่จะมีรายได้และความมั่นคงในการทำงาน

หลายปีที่ผ่านมาข้อพิพาทแรงงานเกิดขึ้นมากและขยายตัวเป็นวงกว้างถึงกับมีการนัดหยุดงาน
หรือปิดงานอันก่อให้เกิดความไม่สงบในสังคมและเสียหายทางเศรษฐกิจ ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหา
ดังกล่าว เมื่อปี พ.ศ. 2522 รัฐบาลจึงออกกฎหมายให้มีการจัดตั้งศาลแรงงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่ชี้ขาด
ข้อพิพาทแรงงานเป็นการเฉพาะ โดยแยกเป็นศาลต่างหากจากศาลธรรมดา

สรศักดิ์ ศรีพิชญากการ. 2546. “บทบาทของอำนาจตุลาการในการระงับข้อพิพาทแรงงาน : กรณีศึกษาศาลแรงงานกลาง
(เชียงใหม่) = Roles of Judicial Power in Labour Dispute Settlements : A Case Study of
Chiang Mai Central Labour Court.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศาลแรงงานมีหลักการที่สำคัญคือยึดหลัก ประหยัด สะดวก รวดเร็วและเป็นธรรมรวมทั้ง อนุญาตให้ฟ้องคดีด้วยวาจาได้โดยไม่ต้องมีทนายความและไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น

ศาลแรงงานแห่งแรกถูกตั้งขึ้นและเปิดทำการเมื่อปี พ.ศ. 2523 คือ ศาลแรงงานกลาง แต่เนื่อง จากปริมาณข้อพิพาทคดีแรงงานเพิ่มขึ้นมาก จึงเป็นเหตุให้มีการตั้งศาลแรงงานกลางสาขาในต่างจังหวัด ในปีต่อ ๆ มา

วิธีศึกษาวิจัย ใช้ทั้งการวิจัยเอกสารวิชาการและออกแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากประชากร ตัวอย่าง ซึ่งเป็นลูกจ้างที่ฟ้องคดีแรงงานยังศาลแรงงานกลาง (เชียงใหม่) จำนวน 107 ราย จากการ สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการระงับข้อพิพาทแรงงาน ได้แก่ พนักงานตรวจแรงงาน พนักงานอัยการ ทนายความ และเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ฟ้องคดีแรงงานยังศาลแรงงานกลาง (เชียงใหม่) ส่วนใหญ่เป็น คนงานก่อสร้าง ซึ่งมีความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวกของศาลแรงงานกลาง (เชียงใหม่) ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาแนะนำของนิติกร รวมทั้งคำตัดสินของศาล

นอกจากนี้ยังพบว่าการมาศาลในวันนัดพิจารณาเป็นปัญหาใหญ่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งส่วนใหญ่เป็น ผู้ใช้แรงงาน เนื่องจากต้องหยุดงานทำให้สูญเสียค่าจ้างรายวัน และผู้ฟ้องคดีส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่า เมื่อตนเป็นฝ่ายชนะคดีจะได้รับเงินตามคำพิพากษา แต่ไม่ทราบว่าถ้านายจ้างไม่จ่ายเงินให้แล้วตนจะต้อง ดำเนินการอย่างไรต่อไป

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ศาลแรงงานควรมีเจ้าหน้าที่ช่วยบังคับคดีให้แก่ ลูกจ้าง และควรมีกองทุนช่วยเหลือลูกจ้างที่ไม่ได้รับเงินตามคำพิพากษา

รัฐบาลชุดปัจจุบันโดยการนำของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีนโยบาย เร่งด่วนที่จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในระดับรากหญ้าและการสร้างหลักประกันให้แก่ สังคม แต่รัฐบาลกลับไม่มีนโยบายเร่งด่วนใหม่ ๆ ในด้านแรงงานเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้ แรงงานหรือลูกจ้าง ทั้ง ๆ ที่ส่วนใหญ่แล้วลูกจ้างจะมีฐานะยากจนต้องตกเป็นเหยื่อหรือถูกเอารัด เอาเปรียบจากนายจ้าง และมีโอกาสเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีความสามารถที่จะฟ้องร้องคดีอาชญากรรมนายจ้าง ซึ่งมีฐานะดีกว่าได้ อีกทั้งลูกจ้างไม่มีความสามารถที่จะไปบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา เพราะ เหตุไม่มีเงินจำนวนหนึ่งที่จะนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการบังคับคดี

สรศักดิ์ ศรีพิชญาการ. 2546. “บทบาทของอำนาจตุลาการในการระงับข้อพิพาทแรงงาน : กรณีศึกษาศาลแรงงานกลาง (เชียงใหม่) = Roles of Judicial Power in Labour Dispute Settlements : A Case Study of Chiang Mai Central Labour Court.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.